

Kötelező olvasmánylista
A magyar irodalom kezdetei (1000–1600) (BBN-MIR11-101)
kollokvium beugrójához

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, főszerk. GINTLI Tibor, Akadémiai, Budapest, 2010.

Elérhető ELTE-polgároknek: https://mersz.hu/hivatkozas/mirot_book1#mirot_book1

A forrásszövegek nagy része megtalálható az alábbi három online szöveggyűjteményben:

1. <http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy>
2. <https://www.szaktars.hu/balassi/view/acs-pal-jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szerk-regi-magyar-irodalmi-szoveggyujtemeny-i-humanizmus-1998/>
3. <https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szoveggyujtemeny-ii-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilagi-irodalma-2000>

A beugró vizsga anyaga az alább felsorolt primer olvasmányok szövege.

1. Szent Gellért, *Deliberatio*; Árpád-kori legendák, intelmek; a latin egyházi költészet, a magyar nyelvű egyházi írásbeliség és irodalom kezdetei

Kötelező szövegek:

- Szent Gellért, *Deliberatio*
- Szent István király intelmei
- Szent István legendája Hartvik püspöktől
- Szent Gellért püspök Nagy legendája
- Szent László király legendája
- Anonymus, *Gesta Hungarorum*, Előbeszéd, 1–8, 13–17, 30, 39, 42, 44, 51, 55.
- KÉZAI Simon, *Gesta Hungarorum*, Prolóógus, 1. könyv (1–23).

Mindegyik szöveg elérhető: <http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy/>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 30–43.

2. A magyar nyelvű írásbeliség kezdetei.

Kötelező szövegek:

- Halotti Beszéd és Könyörgés
- Ómagyar Mária-siralom
- Gyulafehérvári sorok
- Königsbergi töredék
- Laskai Demeter verse

Mindegyik szöveg elérhető: <http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy/>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 43–57.

3. A késő középkori kolostori irodalom

Kötelező szövegek:

- Szent Ferenc életéből: Szent Ferenc prédikál a madaraknak, A gubbiói farkas (Jókar kódex)
- A Karthauzi Névtelen beszéd– és legendagyűjteményéből, Prológus, Prohemium libri
- Philibertus látomása (Nádor-kódex)
- Exemplum mirabile (Karthauzi névtelen)
- Haláltánc (Példák könyve)

Mindegyik szöveg elérhető: <http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy/>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 83–101.

4. A világi költészet kezdetei

Kötelező szövegek:

- Szabács viadala, <http://magyarirodalom.elte.hu/gepesk/kkor/049.htm>
- Apáti Ferenc Cantilénája
- Csáti Demeter éneke
- Soproni virágének, Körmöcbányai táncszó, Contra tharghy equorum

Ahol nincs külön megadva, a szöveg elérhető:

<http://sermones.elte.hu/szovegkiadasok/magyarul/madasszgy/>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 94–110.

5. A humanizmus kezdetei – Janus Pannonius

Kötelező szövegek:

JANUS PANNONIUS, 45., 46., 52–53., 72–73., 79., 81., 172., 193–197. epigramma, *Andrea Mantegna dicsérete, Búcsú Váradtól, Síratóének anyja Borbála halálára, Roskadozó gyümölcsfa, Álomhoz, Lelkemhez, Az árvízről, Mikor a táborban megbetegedett*, <https://www.szaktars.hu/balassi/view/acs-pal-jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-humanizmus-1998/?query=janus%20pannonius&pg=12&layout=s>, valamint *Dicsőítő ének Veronai Guarinóhoz*, <http://mek.oszk.hu/06700/06722/06722.htm>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 58–70.

6. Jagelló-kori latin költészet

Kötelező szövegek:

- TAURINUS, *Stauromachia* (online is elérhető:

<http://mek.niif.hu/02500/02570/02570.htm>, de ajánlott MURAKÖZY Gyula fordítását használni = *Janus Pannonius-Magyarországi humanisták*, szerk. KLANICZAY Tibor, Szépirodalmi, Budapest, 1982.)

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 58–70.

7. A reformáció és irodalmi hatása – Farkas András, Batizi, Szkhárosi, zsoldár, hitvita, prózairodalom (Heltai, Bornemisza, Ponciánus)

Kötelező szövegek:

- FARKAS András, *A zsidó és magyar nemzetről*,
<https://mek.oszk.hu/04700/04758/pdf/rmkt02.pdf> (13–24. oldal)
- HELTAI Gáspár, *Háló*, <https://mek.oszk.hu/04700/04745/04745.htm#3>
- BORNEMISZA Péter, *Cantio optima*, <https://mek.oszk.hu/00600/00621/00621.htm>;
Tragédia magyar nyelven, <https://mek.oszk.hu/00600/00625/00625.htm>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 111–122.

8. 16. századi históriás ének és a szórakoztató verses história

Kötelező szövegek:

- Ismeretlen, *Poncianus históriája*, <https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilag-i-irodalma-2000/?query=ponci%C3%A1nus&pg=891&layout=s>
- HELTAI Gáspár, *Krónika az magyaroknak dolgairól*,
<https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilag-i-irodalma-2000/?query=heltai%20kr%C3%B3nika&pg=950&layout=s>
- RÁSKAI Gáspár, *Egy szép história az vitéz Franciskóról és az ő feleségéről*,
<https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilag-i-irodalma-2000/?query=r%C3%A1skai%20g%C3%A1sp%C3%A1r&pg=303&layout=s>
- TINÓDI Sebestyén, *Sokféle részögösről*, <https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilag-i-irodalma-2000/?query=sok%C3%A9le%20tin%C3%B3di&pg=47&layout=s>
- TINÓDI Sebestyén, *Az udvarbírákról és kulcsárokról*,
<https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilag-i-irodalma-2000/?query=udvarb%C3%ADr%C3%A1kr%C3%B3l%20tin%C3%B3di&pg=52&layout=s>
- Gyulai Névtelen, *Cantio de militibus pulchra*,
<https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvu-vilag-i-irodalma-2000/?query=militibus&pg=597&layout=s>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 128–156.

9. Magyar nyelvű udvari irodalom kezdetei, Eurialius, Chariclia, Árgirus

Kötelező szövegek:

- Pataki névtelen, *Eurialius és Lucretia*, <https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvurvilagi-irodalma-2000/?query=lucretia&pg=365&layout=s>

- GERGEI Albert: *Árgirus históriája*,
<https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvurvilagi-irodalma-2000/?query=%C3%A1rg%C3%ADrus&pg=408&layout=s>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 151–162, 162–172, 178–183.

10. Balassi költészete: kompozíciós és poétikai kérdések

Kötelező szövegek:

- BALASSI Bálint versei, <https://www.szaktars.hu/balassi/view/jankovics-jozsef-koszeghy-peter-szentmartoni-szabo-geza-szerk-regi-magyar-irodalmi-szovegyujtemeny-i-a-16-szazad-magyar-nyelvurvilagi-irodalma-2000/?query=balassi%20b%C3%A1lint&pg=67&layout=s>

Az alábbi versek: 1–5., 7., 11–12., 14., 16–18., 21–22., 24., 26., 33–34., 39., 41., 43., 46–47., 49–50., 53–55., 58., 60., 61., 63., 66., *Valahány török bejt, kit magyar nyelvre fordítottak*, Célia-versek, Saját kezű versfüzér

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 162–172, 178–183.

11. Balassi *Szép magyar comoediája*

Kötelező szövegek:

- BALASSI Bálint, *Szép magyar comoedia*, <http://mek.oszk.hu/00600/00610/00610.htm>

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 169–172.